

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, październik 2011

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/129/2011

**NASTROJE SPOŁECZNE
W PAŹDZIERNIKU**

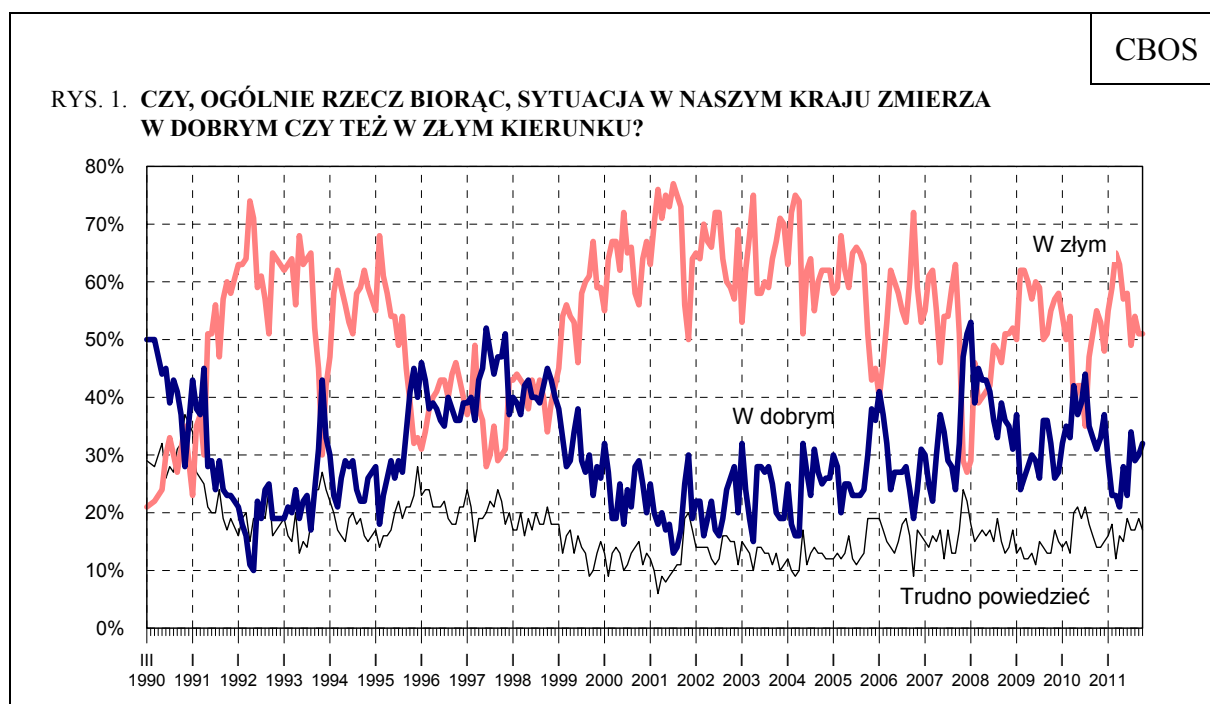
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Na tydzień przed wyborami parlamentarnymi¹ odnotowaliśmy minimalną poprawę nastrojów społecznych. Nieco lepsze od wrześniowych okazały się oceny sytuacji politycznej i gospodarczej w Polsce, a także oceny kondycji zakładów pracy respondentów, przy czym ogólne opinie na temat sytuacji na rynku pracy w naszym kraju pozostały stabilne. Jeśli zaś chodzi o przewidywania na najbliższą przyszłość, nieznaczny wzrost optymizmu dotyczy jedynie prognozowanej sytuacji na scenie politycznej, a także w zakładach pracy. W pozostałych ocenianych wymiarach nie odnotowaliśmy zmian lub były one niejednoznaczne.

OCENY

W porównaniu z pomiarem wrześniowym w zasadzie nie zmieniły się oceny **ogólnej sytuacji w kraju**. Co trzeci ankietowany (32%, wzrost o 2 punkty) określa kierunek jej rozwoju jako dobry, natomiast co drugi (51%) ma przeciwną opinię na ten temat.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (257) przeprowadzono w dniach 29 września – 5 października 2011 roku na liczącej 1099 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
W dobrym	31	33	37	29	23	23	21	28	23	34	29	30	32
W złym	55	53	48	55	59	65	63	57	58	49	54	51	51
Trudno powiedzieć	14	14	15	16	18	12	16	15	19	17	17	19	17

Oceny bieżącej sytuacji w kraju są dość istotnie zróżnicowane społecznie (zob. tabele aneksowe). Pozytywne opinie w tym względzie są zwykle tym częstsze, im wyższy poziom wykształcenia respondentów, wyższe dochody *per capita*, lepsza ocena własnych warunków materialnych oraz większa miejscowość zamieszkania. Bardziej przychylnie o przemianach w kraju wypowiadają się mężczyźni niż kobiety. W grupach zawodowych przekonanie, że sytuacja w Polsce zmierza w dobrym kierunku, wyrażają głównie przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem oraz prywatni przedsiębiorcy.

W elektoratach partyjnych zadowolenie z rozwoju sytuacji w kraju dominuje nad niezadowoleniem jedynie wśród zwolenników PO. Sympatycy pozostałych ugrupowań, a także badani o niesprecyzowanych sympatiach partyjnych, niezdecydowani co do udziału w wyborach oraz ci, którzy nie zamierzali w nich uczestniczyć, przeważnie negatywnie oceniali ogólną sytuację w Polsce.

Tabela 2

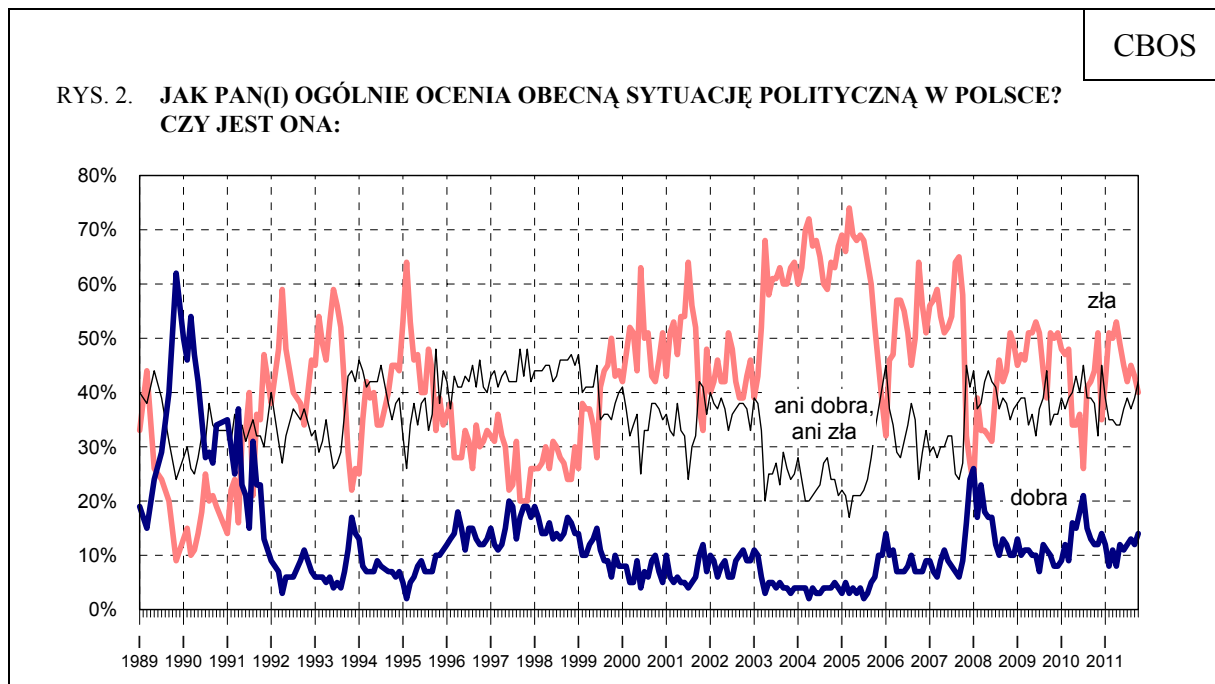
Elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	61	26	13
PiS	20	69	11
SLD	33	53	14
PSL	34	52	14
Ruch Palikota	36	50	14
Niezdecydowani, na kogo głosować	31	47	22
Niezdecydowani, czy wezmą udział w wyborach	19	53	28
Niezamierzający brać udziału w wyborach	18	72	10

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w nadchodzących wyborach parlamentarnych

Nieco lepsze niż we wrześniu są oceny **sytuacji politycznej w Polsce**, przy czym nadal jest ona postrzegana zdecydowanie częściej negatywnie niż pozytywnie. Obecnie co siódmy badany (14%, wzrost o 2 punkty) dobrze ocenia sytuację na krajowej scenie politycznej, natomiast dwie piąte (40%, spadek o 3 punkty) deklaruje niezadowolenie.

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
– dobra	12	12	14	12	8	11	8	12	11	12	13	12	14
– ani dobra, ani zła	38	32	45	39	35	35	34	34	37	39	37	39	42
– zła	44	51	35	42	51	50	53	49	45	42	45	43	40
Trudno powiedzieć	6	5	6	7	6	4	5	4	7	7	5	6	4

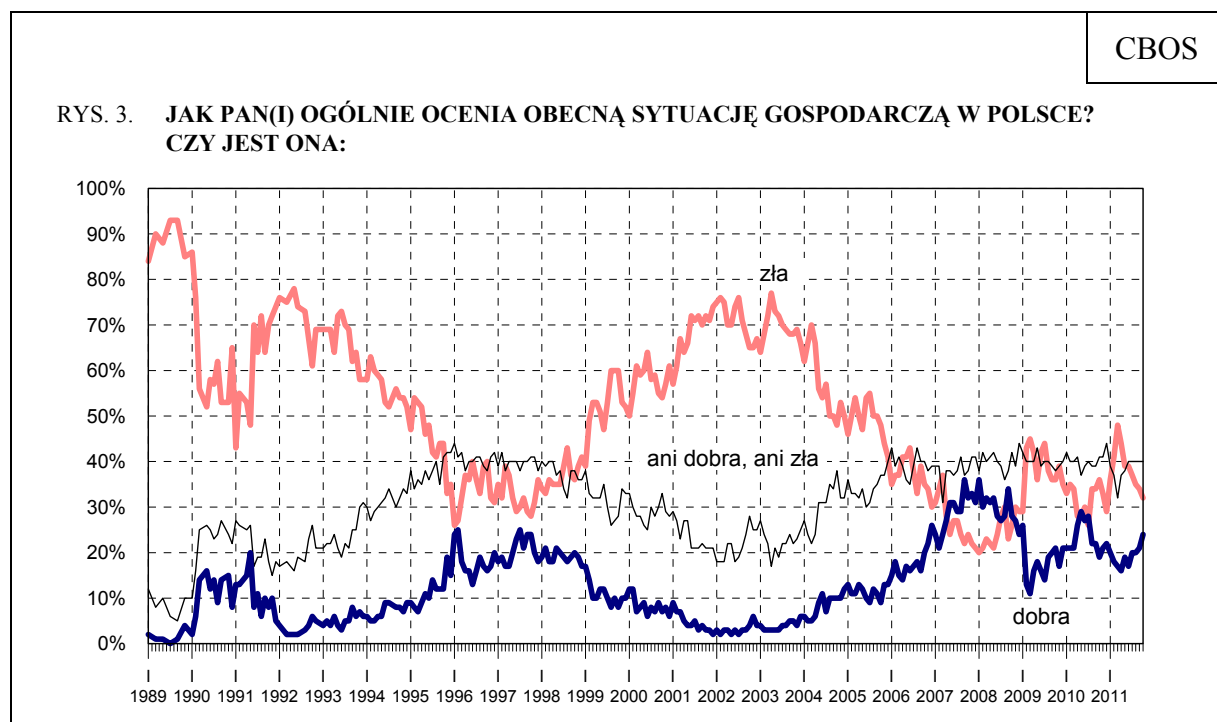
We wszystkich grupach społeczno-demograficznych przeważają neutralne lub negatywne oceny sytuacji politycznej w Polsce. Stosunkowo najlepiej postrzegają ją przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści wyższego szczebla (22% opinii pozytywnych), osoby dobrze oceniające własne warunki materialne (22%) i uzyskujące miesięczne dochody *per capita* powyżej 1000 zł (20%), a także badani uczestniczący w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (22%). Natomiast najbardziej krytyczni

w tym względzie są respondenci niezadowoleni ze swojej sytuacji materialnej (58% opinii negatywnych), a w grupach zawodowych: robotnicy niewykwalifikowani (54%) oraz rolnicy (49%) – zob. tabele aneksowe.

W niewielkim stopniu poprawiły się również oceny **sytuacji gospodarczej** w kraju. Liczba pozytywnych opinii w tym zakresie zwiększyła się z 21% do 24%, natomiast negatywnych zmalała z 34% do 32%. Nadal największa grupa badanych (40%) jest zdania, że kondycja ekonomiczna kraju jest przeciętna – ani dobra, ani zła.

Tabela 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
– dobra	19	21	22	20	18	17	16	19	17	20	20	21	24
– ani dobra, ani zła	41	41	44	39	37	32	37	38	40	40	40	40	40
– zła	36	33	29	36	41	48	44	39	39	37	35	34	32
Trudno powiedzieć	4	5	5	5	4	3	3	4	4	3	5	5	4

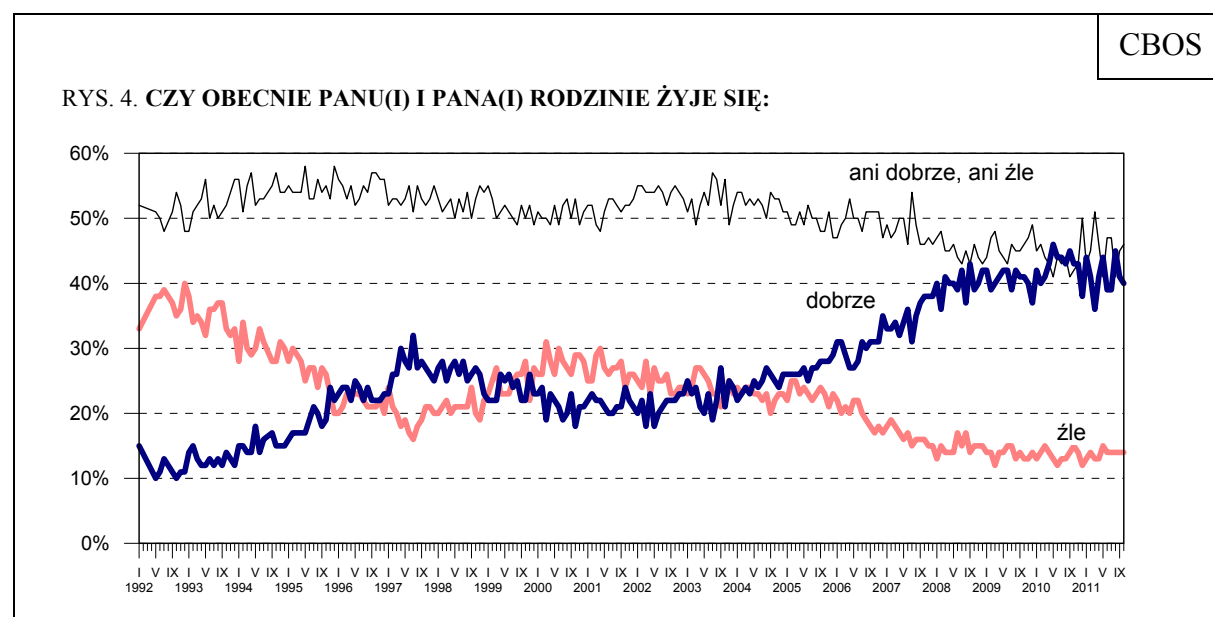
Pominięto „trudno powiedzieć”

Pozytywne opinie o sytuacji gospodarczej w Polsce stosunkowo najczęściej wyrażają kadra kierownicza i specjaliści wyższego szczebla (42%), osoby o najwyższych dochodach *per capita* (36%) i najlepiej oceniające własną sytuację materialną (33%). Najbardziej krytyczni w tym względzie są natomiast respondenci niezadowoleni z materialnego wymiaru swojego życia (56% opinii negatywnych), praktykujący religijnie kilka razy w tygodniu (44%), renciści (43%) oraz osoby mające 65 lat i więcej (41%) – zob. tabele aneksowe.

Subiektywne oceny dotyczące **jakości życia respondentów** oraz **warunków materialnych ich gospodarstw domowych** kształtują się niemal tak samo jak we wrześniu. Badani deklarujący, że im i ich rodzinom żyje się dobrze, stanowią obecnie 40% ogółu, tylko nieco mniej jest tych, którzy są zadowoleni z sytuacji materialnej swoich gospodarstw domowych (37%, spadek o 2 punkty). W przypadku obu wskaźników najczęstsze są oceny neutralne (ani dobre, ani złe) – odpowiednio: 46% i 48%.

Tabela 5

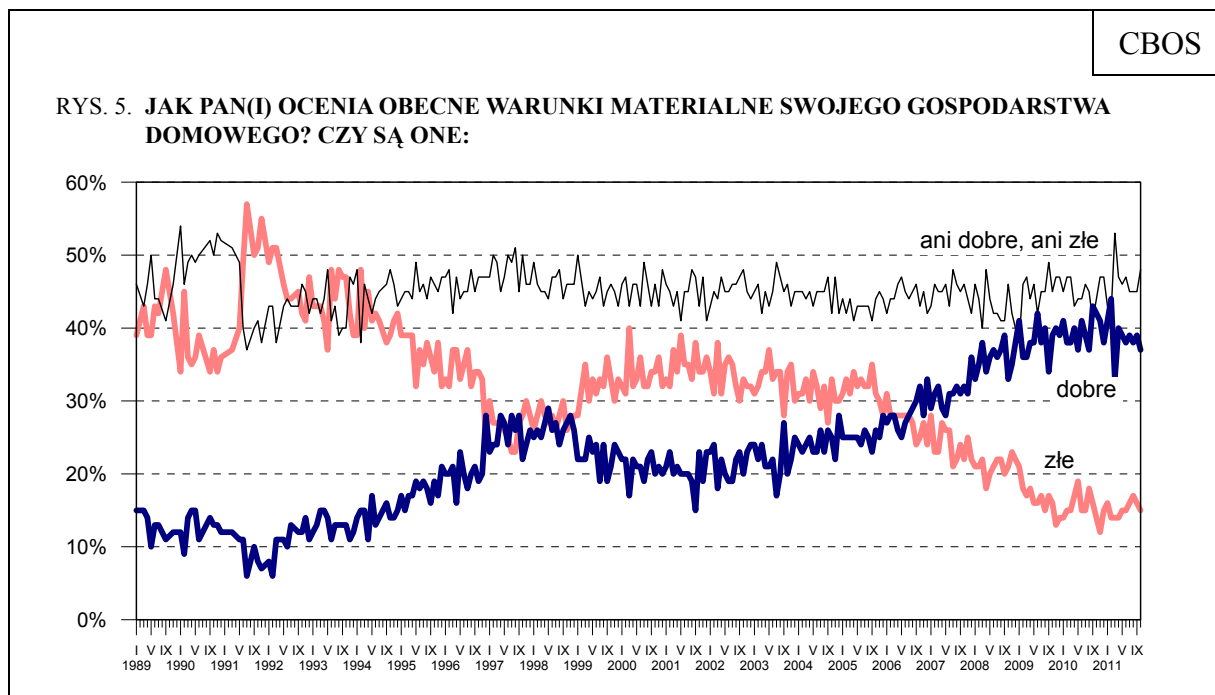
Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
– dobrze	43	43	38	44	41	36	41	44	39	39	45	41	40
– ani dobrze, ani źle	42	43	50	43	45	51	46	41	47	47	41	45	46
– źle	15	14	12	13	14	13	13	15	14	14	14	14	14
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 6

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
– dobre	42	41	38	41	44	33	40	39	38	39	38	39	37
– ani dobre, ani złe	44	47	47	43	42	53	47	46	47	45	45	45	48
– złe	14	12	15	16	14	14	14	15	15	16	17	16	15

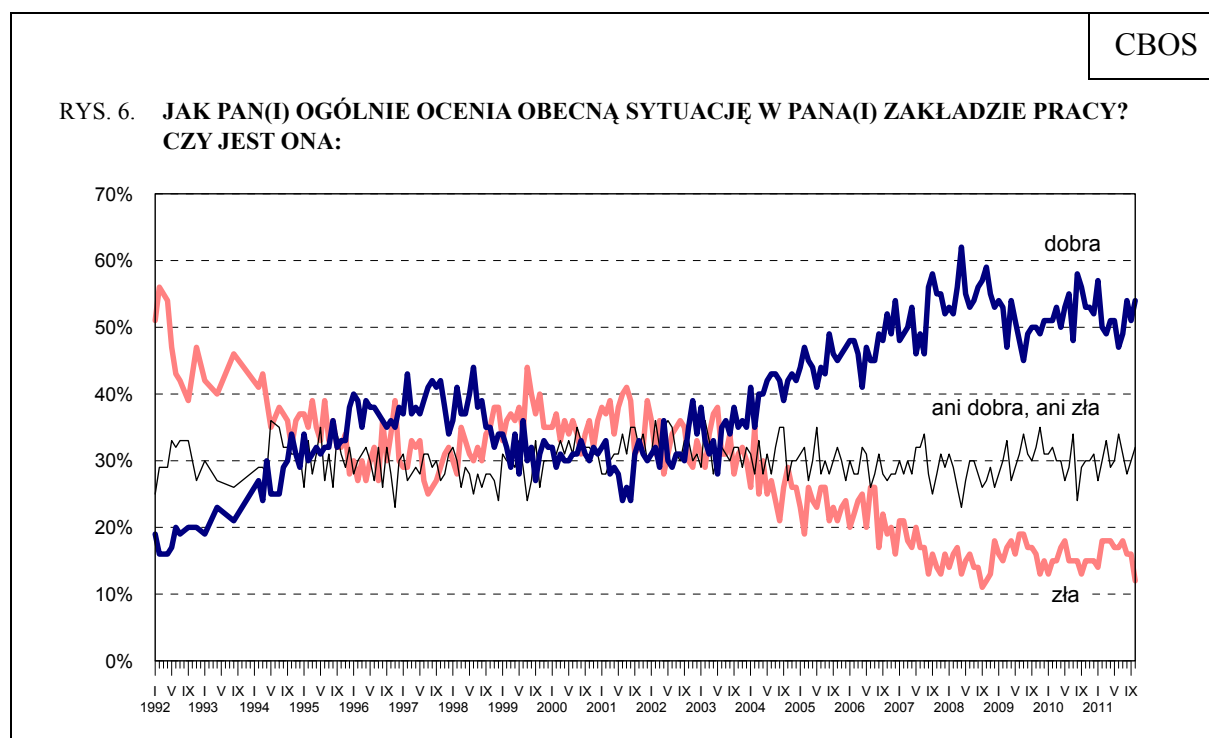
Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?”, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Zadowolenie z warunków materialnych gospodarstw domowych rośnie wraz z pozycją zawodową respondentów, wysokością uzyskiwanych dochodów *per capita*, poziomem wykształcenia oraz wielkością miejscowości zamieszkania, natomiast maleje wraz z wiekiem – zob. tabele aneksowe.

Sytuację w miejscu swojego zatrudnienia dobrze ocenia ponad połowa pracujących (54%, wzrost o 3 punkty), a źle jedynie co ósmy (12%, spadek o 4 punkty). Jedna trzecia zatrudnionych (32%) wypowiada się o kondycji swojej firmy w sposób neutralny.

Tabela 7

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	N*	504	476	421	475	490	470	610	605	586	522	527	529
	w procentach												
– dobra	53	53	52	57	50	49	51	51	47	49	54	51	54
– ani dobra, ani zła	30	30	31	27	30	33	29	30	34	31	28	30	32
– zła	15	15	15	14	18	18	18	17	17	18	16	16	12
Trudno powiedzieć	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	3	2

Odpowiedzi osób aktywnych zawodowo. Pominięto „trudno powiedzieć”

Negatywne opinie o sytuacji w miejscach pracy respondentów dominują jedynie wśród tych, którzy źle oceniają własne warunki materialne, a oceny przeciętne najczęstsze są wśród rolników i pracowników usług. W pozostałych grupach przeważają opinie pozytywne. Zadowolenie z sytuacji w miejscu zatrudnienia jest zwykle tym częstsze, im wyższy poziom wykształcenia pracujących, młodszy wiek, bardziej znacząca pozycja zawodowa oraz lepsza ocena własnych warunków materialnych (zob. tabele aneksowe).

PRZEWIDYWANIA

Przewidywania na najbliższy rok dotyczące **ogólnej sytuacji w kraju** są porównywalne z ubiegłomiesięcznymi. Nadal największa grupa ankietowanych (51%, wzrost o 2 punkty) nie prognozuje zmian. Odsetek osób spodziewających się pogorszenia nieznacznie się zmniejszył (o 3 punkty, do 22%), ale nadal przeważa nad liczbą tych, które oczekują poprawy sytuacji w Polsce w ciągu najbliższego roku (16%).

Tabela 8

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
Poprawi się	14	18	20	16	13	11	12	14	12	17	15	16	16
Nie zmieni się	46	48	45	46	46	40	45	47	52	51	47	49	51
Pogorszy się	33	27	28	31	33	44	37	32	30	25	29	25	22
Trudno powiedzieć	7	7	7	7	8	5	6	7	6	7	9	10	11

W elektoratach partyjnych przekonanie, że najbliższy rok przyniesie poprawę sytuacji w kraju, stosunkowo najczęściej wyrażają zwolennicy PO i SLD, z tym że – podobnie jak w przypadku sympatyków pozostałych ugrupowań oraz osób o niesprecyzowanych sympatiach partyjnych – również wśród nich najczęstsza jest opinia, iż w ciągu roku ogólna sytuacja w Polsce się nie zmieni.

Tabela 9

Elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	29	48	13	10
PiS	14	43	28	15
SLD	25	50	21	4
PSL	19	65	4	12
Ruch Palikota	12	63	16	9
Niezdecydowani, na kogo głosować	12	47	26	15
Niezdecydowani, czy wezmą udział w wyborach	11	57	24	8
Niezamierzający brać udziału w wyborach	8	48	30	14

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w nadchodzących wyborach parlamentarnych

Minimalny wzrost optymizmu odnotowujemy w przewidywaniach dotyczących **sytuacji politycznej w Polsce**. Obecnie – po raz pierwszy w tym roku – badani oczekujący poprawy tej sytuacji nieznacznie przeważają nad tymi, którzy sądzą, że się ona pogorszy (17% wobec 14%). Niezmiennie jednak większość (54%) stanowią ci, którzy nie przewidują żadnych znaczących zmian w tym zakresie.

Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
– poprawi się	15	17	19	14	12	11	12	13	11	13	14	14	17
– nie zmieni się	54	53	57	56	54	52	55	54	55	57	52	56	54
– pogorszy się	23	21	15	21	25	28	24	22	21	18	20	16	14
Trudno powiedzieć	8	9	9	9	9	9	9	11	13	12	14	14	15

Ostatni miesiąc nie przyniósł zmian w prognozach **sytuacji gospodarczej kraju** w najbliższym roku. Podobnie jak we wrześniu niemal tyle samo osób jest zdania, że kondycja polskiej gospodarki się poprawi (21%), co obawia się jej pogorszenia (20%). Blisko połowa respondentów (47%, spadek o 2 punkty) nie oczekuje żadnych zmian w tym względzie.

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
– poprawi się	21	23	24	21	18	16	18	19	16	18	18	21	21
– nie zmieni się	46	49	45	46	48	43	49	49	50	54	49	49	47
– pogorszy się	26	20	22	25	26	33	25	24	24	17	21	19	20
Trudno powiedzieć	7	8	9	8	8	8	8	8	10	11	12	11	12

Większość ankietowanych nie przewiduje też zmian w zakresie swojej **sytuacji materialnej** (65%). Podobnie jak we wrześniu niespełna jedna piąta badanych (18%) liczy na poprawę warunków materialnych swojego gospodarstwa domowego w ciągu najbliższego roku i niemal tyle samo (17%) obawia się ich pogorszenia.

Tabela 12

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
– poprawią się	21	19	24	17	19	12	18	18	16	17	16	17	18
– pozostaną bez zmian	61	67	61	66	63	62	64	66	63	67	65	65	65
– pogorszą się	18	14	15	17	18	26	18	16	21	16	19	18	17

Niewielkie i niejednoznaczne zmiany nastąpiły w przewidywaniach dotyczących **jakości życia**. Obecnie tylko niespełna jedna piąta ankietowanych (18%, spadek o 3 punkty) uważa, że za rok im i ich rodzinom będzie się żyło lepiej niż obecnie. Nieznacznie zmniejszył się też (o 2 punkty, do 16%) odsetek osób spodziewających się pogorszenia jakości życia.

Tabela 13

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinnie będzie się żyło :	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
– lepiej	20	22	22	19	18	15	20	21	18	21	18	21	18
– tak samo	51	56	53	53	54	52	51	53	52	53	53	51	56
– gorzej	21	17	17	18	19	25	22	18	20	17	18	18	16
Trudno powiedzieć	8	5	8	10	9	8	7	8	10	9	11	10	10

Przewidywania dotyczące **sytuacji w zakładach pracy** respondentów nieco się poprawiły. Od września minimalnie wzrósł (o 2 punkty, do 20%) odsetek aktywnych zawodowo osób, które prognozują poprawę kondycji swojego zakładu, jednocześnie zmalał (o 3 punkty, do 11%) odsetek uważających, że ulegnie ona pogorszeniu. Większość zatrudnionych (62%) wyraża opinię, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w ich miejscu pracy pozostanie bez zmian.

Tabela 14

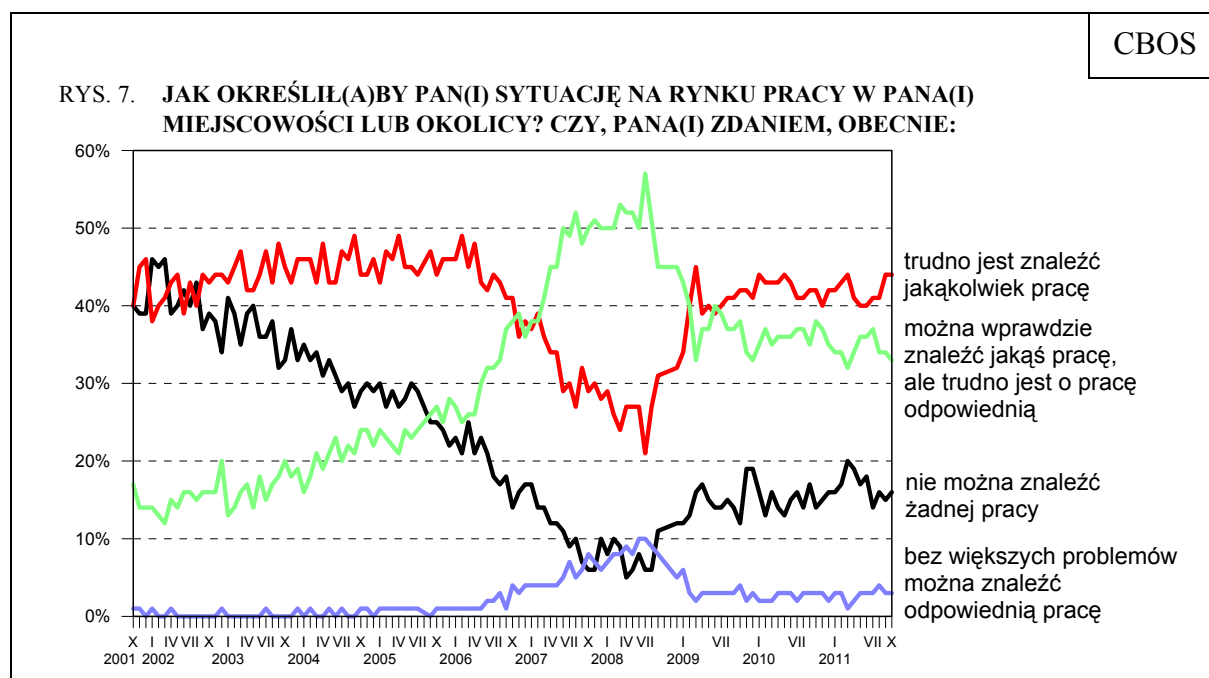
Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy :	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2010			2011									
	w procentach												
N*	504	477	424	476	490	468	610	605	586	525	527	529	523
– poprawi się	24	22	24	20	25	19	21	24	18	23	22	18	20
– pozostanie bez zmian	54	59	59	60	56	59	58	58	57	60	57	59	62
– pogorszy się	16	12	11	13	12	15	14	12	17	12	12	14	11
Trudno powiedzieć	6	7	6	7	7	7	7	6	8	5	8	9	7

OCENA LOKALNYCH RYNKÓW PRACY I BEZPIECZEŃSTWO ZATRUDNIENIA

Jeśli chodzi o **sytuację na lokalnych rynkach pracy**, niezmiennie przeważają opinie negatywne. Podobnie jak we wrześniu aż trzy piąte badanych (łącznie 60%) uważa, że w ich miejscowości lub okolicy albo trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę (44%), albo wręcz nie ma żadnych szans na zatrudnienie (16%). Przekonanie, że znalezienie jakiejś pracy jest wprawdzie możliwe, ale trudno o pracę satysfakcjonującą, wyraża co trzeci badany (33%). Jedynie nieliczni (3%) uważają, że w ich najbliższej okolicy nie ma większych problemów ze znalezieniem odpowiedniej pracy.

Tabela 15

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII I	IX	X	
	2010			2011										
	w procentach													
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	3	3	2	3	3	1	2	3	3	3	4	3	3	
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	38	37	35	34	34	32	34	36	36	37	34	34	33	
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	42	40	42	42	43	44	41	40	40	41	41	44	44	
– nie można znaleźć żadnej pracy	14	15	16	16	17	20	19	17	18	14	16	15	16	
Trudno powiedzieć	3	4	5	5	3	3	4	4	3	5	5	4	4	

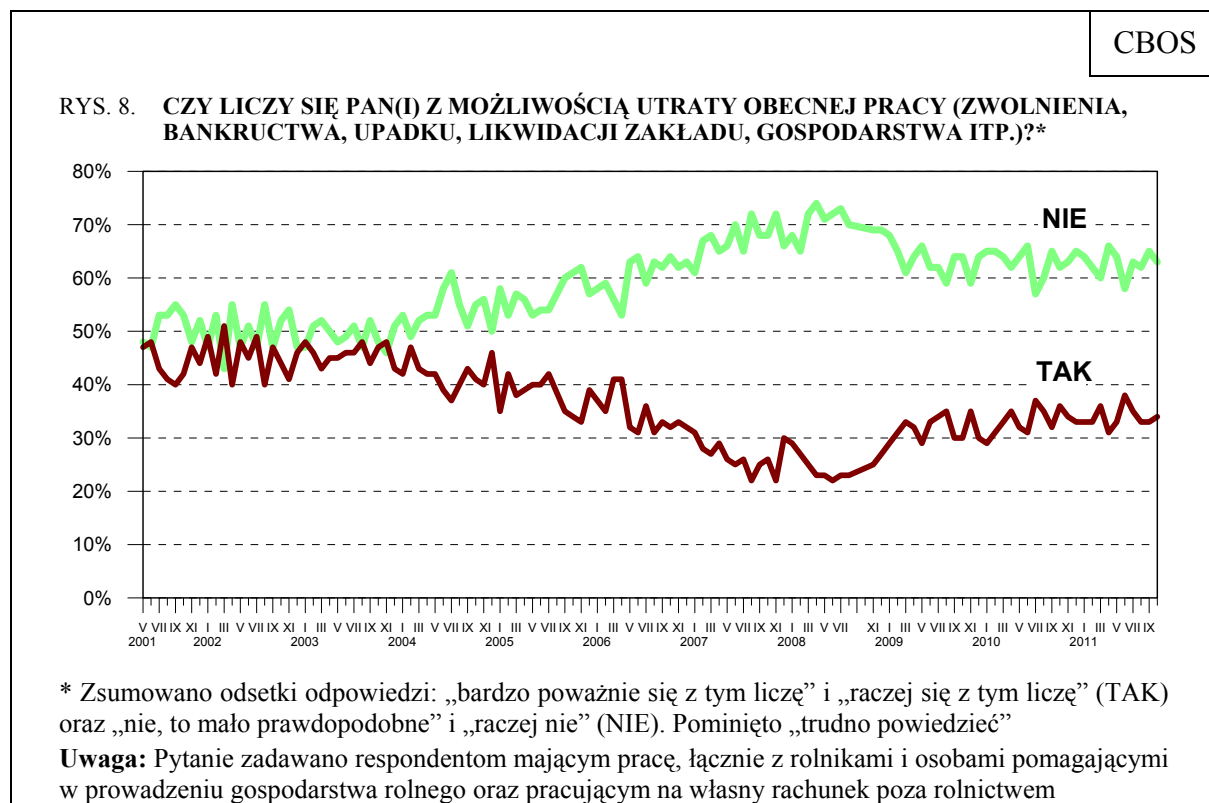
Pominięto „trudno powiedzieć”

Poczucie zagrożenia utratą zatrudnienia również od dłuższego czasu w zasadzie się nie zmienia. Aktywni zawodowo respondenci obawiający się zwolnienia, bankructwa bądź likwidacji swojego zakładu lub gospodarstwa stanowią jedną trzecią ogółu zatrudnionych (34%). Większość pracujących (63%, spadek o 2 punkty) raczej nie przewiduje takiej ewentualności lub w ogóle nie bierze jej pod uwagę.

Tabela 16

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																									
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	(N=504)	(N=478)	(N=426)	(N=477)	(N=490)	(N=470)	(N=611)	(N=604)	(N=586)	(N=526)	(N=527)	(N=529)	(N=525)	(N=504)	(N=478)	(N=426)	(N=477)	(N=490)	(N=470)	(N=611)	(N=604)	(N=586)	(N=526)	(N=527)	(N=529)	(N=525)
	2010												2011													
w procentach																										
Bardzo poważnie się z tym liczę	9	36	7	34	7	33	7	33	8	33	7	36	6	31	6	33	8	38	5	35	5	33	9	33	6	34
Raczej tak	27	27	27	26	26	25	29	25	27	30	30	28	30	30	28	24	28	28	28	26	26	26	26	26	26	26
Raczej nie	37	34	37	39	37	38	39	35	30	35	36	39	37	35	36	39	37	37	35	36	36	36	39	37	37	37
Nie, to mało prawdopodobne	25	62	29	63	65	64	62	60	66	64	58	63	62	65	65	65	65	63	63	63	63	63	63	63	63	63
Trudno powiedzieć	2	2	3	3	2	2	3	3	5	5	4	4	3	3	3	3	4	4	2	2	5	5	2	2	3	3

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Stosunkowo największe obawy przed utratą zatrudnienia towarzyszą robotnikom niewykwalifikowanym (60% z nich liczy się z taką ewentualnością), respondentom źle oceniającym sytuację materialną swoich gospodarstw domowych (51%), pracownikom usług (45%), aktywnym zawodowo młodym ludziom w wieku od 18 do 24 lat (43%), mieszkańcom miast liczących od 20 tys. do 100 tys. ludności (42%) oraz badanym uzyskującym miesięczne dochody na osobę w rodzinie od 751 zł do 1000 zł (42%) – zob. tabele aneksowe.

Poprawa nastrojów społecznych tuż przed wyborami nie jest niczym nowym – wynika z rozbudzonych nadziei obywateli na korzystne zmiany w państwie. Zwykle jednak przedwyborczy entuzjazm wyrażany w ocenach i przewidywaniach dotyczących sytuacji w kraju był bardziej zauważalny. Można więc wnosić, iż tym razem Polacy w mniejszym stopniu niż dotychczas spodziewali się, że rezultat wyborów przyniesie znaczące zmiany, jeżeli chodzi o sytuację w kraju oraz – związaną z nią – jakość życia obywateli i ich rodzin.

Opracował
Rafał BOGUSZEWSKI

Tabela 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?			Liczba osób
		W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		32	51	17	1098
Płeć	Mężczyźni	38	48	14	519
	Kobiety	27	54	19	579
Wiek	18-24 lata	31	53	17	147
	25-34	37	50	13	222
	35-44	32	47	21	160
	45-54	33	48	18	171
	55-64	31	51	18	216
	65 lat i więcej	27	57	16	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	52	20	420
	Miasto do 20 tys.	25	53	21	141
	20-100 tys.	29	57	14	211
	101-500 tys.	35	50	15	180
	501 tys. i więcej mieszk.	50	38	12	146
Wykształcenie	Podstawowe	25	56	20	268
	Zasadnicze zawodowe	29	54	17	268
	Średnie	33	51	16	370
	Wyższe	45	39	16	192
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	46	36	19	88
	Średni personel, technicy	35	50	15	40
	Pracownicy adm.-biurowi	29	49	22	81
	Pracownicy usług	39	48	13	82
	Robotnicy wykwalifikowani	33	53	14	114
	Robotnicy niewykwalifik.	22	67	12	56
	Rolnicy	29	45	26	58
	Pracujący na własny rach.	46	39	15	53
Bierni zawodowo	Renciści	25	58	17	80
	Emeryci	29	55	16	222
	Uczniowie i studenci	30	47	23	86
	Bezrobotni	25	60	14	66
	Gospodynie domowe i inni	33	50	17	72
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	33	44	22	130
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	44	44	12	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	35	51	14	227
	prywatnym gosp. rolnym	26	42	32	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	21	61	18	206
	501-750	28	60	12	137
	751-1000	26	58	16	163
	1001-1500	39	45	17	174
	Powyżej 1500 zł	51	37	12	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	74	14	167
	Średnie	30	51	19	529
	Dobre	44	41	15	401
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	46	18	49
	Raz w tygodniu	28	53	19	538
	1-2 razy w miesiącu	36	49	15	182
	Kilka razy w roku	38	50	12	170
	W ogóle nie uczestniczy	36	47	17	159
Poglądy polityczne	Lewica	34	48	17	182
	Centrum	33	49	18	327
	Prawica	38	50	12	334
	Trudno powiedzieć	22	56	22	256

Tabela 2

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		14	42	40	4	1096
Płeć	Mężczyźni	15	42	41	2	519
	Kobiety	13	42	39	6	577
Wiek	18-24 lata	12	47	40	2	146
	25-34	11	47	39	3	222
	35-44	19	41	36	4	160
	45-54	14	37	43	6	171
	55-64	15	43	39	4	215
	65 lat i więcej	14	34	43	8	182
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	41	41	6	420
	Miasto do 20 tys.	18	36	39	6	141
	20-100 tys.	14	45	39	3	210
	101-500 tys.	15	43	39	3	180
	501 tys. i więcej mieszk.	18	42	39	2	145
Wykształcenie	Podstawowe	10	40	41	9	267
	Zasadnicze zawodowe	13	41	44	2	268
	Średnie	16	43	36	4	368
	Wyższe	15	43	40	2	193
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	22	44	34	1	88
	Średni personel, technicy	13	52	33	2	41
	Pracownicy adm.-biurowi	15	40	38	7	79
	Pracownicy usług	14	41	43	1	82
	Robotnicy wykwalifikowani	14	49	35	1	114
	Robotnicy niewykwalifik.	10	34	54	2	56
	Rolnicy	11	30	49	10	58
	Pracujący na własny rach.	12	46	40	2	53
Bierni zawodowo	Renciści	8	42	43	8	80
	Emeryci	16	36	41	7	222
	Uczniowie i studenci	10	52	33	5	85
	Bezrobotni	14	42	41	3	66
	Gospodynie domowe i inni	14	41	40	4	72
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	16	42	38	4	130
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	20	43	36	2	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	13	45	40	2	227
	prywatnym gosp. rolnym	8	30	51	11	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	10	45	39	6	205
	501-750	9	44	45	1	138
	751-1000	14	39	42	5	163
	1001-1500	20	39	37	4	174
	Powyżej 1500 zł	19	46	32	2	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	34	58	4	167
	Średnie	11	44	40	5	528
	Dobre	22	42	32	4	401
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	35	38	5	49
	Raz w tygodniu	13	44	39	5	535
	1-2 razy w miesiącu	10	48	36	6	182
	Kilka razy w roku	18	35	44	3	171
	W ogóle nie uczestniczy	16	36	43	4	159
Poglądy polityczne	Lewica	16	49	33	2	183
	Centrum	14	44	41	1	325
	Prawica	18	37	43	3	333
	Trudno powiedzieć	8	40	39	13	256

Tabela 3

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		24	40	32	4	1099
Płeć	Mężczyźni	28	39	30	3	519
	Kobiety	19	42	33	6	580
Wiek	18-24 lata	22	49	27	3	147
	25-34	26	45	27	2	222
	35-44	30	35	32	3	160
	45-54	22	44	28	6	171
	55-64	22	37	35	5	216
	65 lat i więcej	19	33	41	7	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	41	35	5	420
	Miasto do 20 tys.	26	41	27	6	141
	20-100 tys.	22	42	33	3	211
	101-500 tys.	25	38	31	5	180
	501 tys. i więcej mieszk.	34	38	26	2	146
Wykształcenie	Podstawowe	18	36	37	9	268
	Zasadnicze zawodowe	21	44	32	3	268
	Średnie	26	41	29	3	370
	Wyższe	29	40	28	3	193
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	33	25	1	88
	Średni personel, technicy	30	47	20	2	41
	Pracownicy adm.-biurowi	22	42	31	5	81
	Pracownicy usług	17	47	33	3	82
	Robotnicy wykwalifikowani	27	48	24	2	114
	Robotnicy niewykwalifik.	17	39	38	5	56
	Rolnicy	25	38	29	8	58
	Pracujący na własny rach.	26	45	27	2	53
Bierni zawodowo	Renciści	19	28	43	11	80
	Emeryci	19	37	37	7	222
	Uczniowie i studenci	20	51	27	2	86
	Bezrobotni	20	39	38	3	66
	Gospodynie domowe i inni	28	37	30	5	72
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	25	40	31	4	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	44	29	2	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	45	25	1	227
	prywatnym gosp. rolnym	23	35	31	11	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	14	43	37	5	206
	501-750	25	34	38	4	138
	751-1000	20	39	36	6	163
	1001-1500	30	36	31	3	174
	Powyżej 1500 zł	36	41	20	3	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	27	56	7	167
	Średnie	20	44	31	5	530
	Dobre	33	42	22	3	402
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	21	33	44	2	49
	Raz w tygodniu	23	40	32	5	538
	1-2 razy w miesiącu	20	46	30	4	182
	Kilka razy w roku	24	43	31	2	171
	W ogóle nie uczestniczy	30	33	30	7	159
Poglądy polityczne	Lewica	29	40	28	4	183
	Centrum	25	44	29	2	327
	Prawica	27	37	34	2	334
	Trudno powiedzieć	14	40	34	12	256

Tabela 4

		Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:			Liczba osób
		dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	
		%	%	%	
Ogółem		40	46	14	1098
Płeć	Mężczyźni	41	45	14	519
	Kobiety	39	48	13	578
Wiek	18-24 lata	62	35	3	146
	25-34	58	36	6	222
	35-44	43	48	9	160
	45-54	33	52	15	171
	55-64	28	49	23	216
	65 lat i więcej	19	58	24	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	54	12	420
	Miasto do 20 tys.	37	42	21	141
	20-100 tys.	37	50	13	211
	101-500 tys.	46	38	16	180
	501 tys. i więcej mieszk.	55	35	10	145
Wykształcenie	Podstawowe	26	51	23	268
	Zasadnicze zawodowe	30	54	16	268
	Średnie	44	47	9	368
	Wyższe	66	28	6	193
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	68	29	3	88
	Średni personel, technicy	43	56	2	41
	Pracownicy adm.-biurowi	58	34	7	81
	Pracownicy usług	47	43	9	82
	Robotnicy wykwalifikowani	36	57	7	114
	Robotnicy niewykwalifik.	33	43	24	56
	Rolnicy	22	66	12	58
	Pracujący na własny rach.	73	19	7	53
Bierni zawodowo	Renciści	13	55	32	80
	Emeryci	22	56	22	222
	Uczniowie i studenci	63	36	1	85
	Bezrobotni	27	49	24	66
	Gospodynie domowe i inni	47	38	16	72
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	57	35	7	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	51	45	4	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	51	42	7	227
	prywatnym gosp. rolnym	24	60	16	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	25	55	21	206
	501-750	28	51	21	138
	751-1000	32	52	16	163
	1001-1500	46	46	8	174
	Powyżej 1500 zł	72	22	6	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	32	63	167
	Średnie	20	72	8	529
	Dobre	81	18	1	402
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	30	54	15	49
	Raz w tygodniu	38	50	12	538
	1-2 razy w miesiącu	42	45	13	181
	Kilka razy w roku	40	46	14	171
	W ogóle nie uczestniczy	48	33	19	159
Poglądy polityczne	Lewica	47	43	10	183
	Centrum	42	48	10	327
	Prawica	38	46	16	332
	Trudno powiedzieć	34	47	18	256

Tabela 5

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		54	32	12	2	522
Płeć	Mężczyźni	58	31	11	1	288
	Kobiety	49	35	14	2	234
Wiek	18-24 lata	75	20	5		44
	25-34	62	30	8	1	160
	35-44	52	33	13	2	123
	45-54	47	36	15	2	132
	55-64	41	38	20	1	62
	65 lat i więcej		66		34	2
Miejsce zamieszkania	Wieś	46	39	13	2	186
	Miasto do 20 tys.	63	29	8		71
	20-100 tys.	54	34	10	2	104
	101-500 tys.	57	28	14	1	85
	501 tys. i więcej mieszk.	63	22	13	2	76
Wykształcenie	Podstawowe	47	30	22	1	49
	Zasadnicze zawodowe	44	41	12	3	129
	Średnie	53	33	12	2	198
	Wyższe	67	25	8	1	147
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	72	22	6		85
	Średni personel, technicy	70	25	3	2	39
	Pracownicy adm.-biurowi	51	33	14	3	74
	Pracownicy usług	38	44	16	1	78
	Robotnicy wykwalifikowani	60	31	8	1	105
	Robotnicy niewykwalifik.	53	34	11	2	41
	Rolnicy	17	48	32	3	44
	Pracujący na własny rach.	59	28	12	2	51
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	52	36	10	2	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	64	24	10	1	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	57	32	10	1	227
	prywatnym gosp. rolnym	23	43	31	3	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	37	42	21	1	78
	501-750	60	31	6	4	56
	751-1000	57	28	15		73
	1001-1500	53	35	11	1	73
	Powyżej 1500 zł	69	21	9	1	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	26	39	4	41
	Średnie	43	44	12	2	237
	Dobre	69	22	8	1	244
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	60	18	22		13
	Raz w tygodniu	49	39	11	2	222
	1-2 razy w miesiącu	57	31	10	2	112
	Kilka razy w roku	52	32	14	2	95
	W ogóle nie uczestniczy	65	19	15	1	80
Poglądy polityczne	Lewica	60	26	13	1	94
	Centrum	55	34	8	2	168
	Prawica	57	28	14	1	150
	Trudno powiedzieć	43	42	13	2	110

Tabela 6

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?				Liczba osób
		Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		16	51	22	11	1098
Płeć	Mężczyźni	17	50	24	9	518
	Kobiety	15	51	20	14	580
Wiek	18-24 lata	13	58	17	12	147
	25-34	18	53	24	5	222
	35-44	15	56	18	10	159
	45-54	13	57	23	7	171
	55-64	17	47	24	12	216
	65 lat i więcej	18	36	23	24	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	14	55	19	12	419
	Miasto do 20 tys.	14	51	21	13	141
	20-100 tys.	16	50	23	11	211
	101-500 tys.	19	46	26	9	180
	501 tys. i więcej mieszk.	21	44	22	13	146
Wykształcenie	Podstawowe	13	51	18	18	268
	Zasadnicze zawodowe	12	54	24	9	267
	Średnie	18	50	22	10	370
	Wyższe	20	47	24	9	193
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	16	51	22	11	88
	Średni personel, technicy	21	62	17		41
	Pracownicy adm.-biurowi	14	50	29	8	81
	Pracownicy usług	15	54	24	8	82
	Robotnicy wykwalifikowani	14	55	22	9	114
	Robotnicy niewykwalifik.	17	48	26	8	56
	Rolnicy	6	60	17	17	58
	Pracujący na własny rach.	16	50	22	12	53
Bierni zawodowo	Renciści	14	50	27	10	80
	Emeryci	19	38	23	20	222
	Uczniowie i studenci	10	64	14	12	86
	Bezrobotni	24	45	26	6	65
	Gospodynie domowe i inni	18	58	13	11	72
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	18	58	17	8	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	19	48	30	3	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	14	54	24	8	227
	prywatnym gosp. rolnym	7	63	16	14	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	11	56	21	12	204
	501-750	16	52	23	10	138
	751-1000	13	45	28	14	163
	1001-1500	23	44	26	8	174
	Powyżej 1500 zł	22	49	19	10	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	37	40	17	166
	Średnie	14	53	21	12	530
	Dobre	22	53	16	8	402
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	17	44	26	13	49
	Raz w tygodniu	17	53	18	13	538
	1-2 razy w miesiącu	16	49	24	11	182
	Kilka razy w roku	16	53	24	7	170
	W ogóle nie uczestniczy	13	44	30	13	159
Poglądy polityczne	Lewica	16	56	17	11	183
	Centrum	16	56	20	9	326
	Prawica	19	43	27	11	334
	Trudno powiedzieć	13	50	22	16	256

Tabela 7

		Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		34	63	3	525
Płeć	Mężczyźni	31	67	2	289
	Kobiety	37	59	3	235
Wiek	18-24 lata	43	54	3	44
	25-34	31	67	2	160
	35-44	34	61	4	125
	45-54	40	57	3	132
	55-64	22	78		62
	65 lat i więcej	72	28		2
Miejsce zamieszkania	Wieś	29	71	1	188
	Miasto do 20 tys.	35	63	2	71
	20-100 tys.	42	54	4	104
	101-500 tys.	34	61	5	85
	501 tys. i więcej mieszk.	34	62	4	76
Wykształcenie	Podstawowe	37	61	2	50
	Zasadnicze zawodowe	32	67	1	129
	Średnie	35	61	4	199
	Wyższe	33	65	2	147
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	28	69	3	85
	Średni personel, technicy	19	74	8	39
	Pracownicy adm.-biurowi	38	60	1	74
	Pracownicy usług	45	50	5	78
	Robotnicy wykwalifikowani	35	64	1	105
	Robotnicy niewykwalifik.	60	40		41
	Rolnicy	11	89		45
	Pracujący na własny rach.	32	65	4	51
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	68	3	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	34	64	1	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	41	55	4	227
	prywatnym gosp. rolnym	12	88		52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	35	65		79
	501-750	36	64		56
	751-1000	42	51	7	73
	1001-1500	31	67	1	73
	Powyżej 1500 zł	29	70	2	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	51	49		41
	Średnie	39	58	4	238
	Dobre	26	72	2	245
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	75		13
	Raz w tygodniu	31	66	3	223
	1-2 razy w miesiącu	36	62	2	112
	Kilka razy w roku	36	62	2	96
	W ogóle nie uczestniczy	38	59	3	80
Poglądy polityczne	Lewica	34	64	2	95
	Centrum	32	65	2	168
	Prawica	31	69		150
	Trudno powiedzieć	39	54	7	111